

Косівський

ПЕРЕДЗВІН

Газета Косівської міської ради

№ 10 (15)

20 жовтня 2012 року

**Микола
ПАЛІЙЧУК**

2 стор.

Не втрачаймо свою долю

Наближаємося до чергових парламентських виборів, які нарешті мають показати які ми люди: чи ми і надалі бажаємо і згодні жити у рабстві у комуняк, українофобів і Бог зна яких злодійськобандитських донецьких олігархів, під копитом українофобів, чи жити нарешті у вільній демократичній державі. Можливість вибрати — це не просто наше право, але й великий обов'язок. Ми всі нарешті повинні це зрозуміти. Пам'ятаймо, що у демократії воля народу — закон для

влади, а в диктатурі навпаки: воля влади — це закон.

Друзі, побратими, дорогі наші країни, якщо ви не прийдете на вибори, не думайте, що така ваша геть негарна позиція і поведінка допоможе зміцнити вільну і незалежну Українську державу, покращити ваше благополуччя особисто і ваших дітей. На жаль, це дуже хибна позиція. Прийшовши на вибори, ми передусім виконуємо свій громадянський обов'язок, реально і особисто стаємо співучасниками творення свого майбутнього, а

окрім цього не даємо нагоди нечесним на руку особам вкрати наш голос та прикрити нашою відсутністю різного роду маніпуляції чи фальсифікації.

Однак взяти участь у виборах — це тільки половина справи.

Нам слід докласти максимум зусиль, щоб наш вибір був свідомим, зрілим, відповідальним, таким, що найкраще послужить загальному благу українського народу і забезпечуватиме успішний розвиток нашої держави.

**Лудиньфест має
перспективу**

4 стор.

**70 років
УПА
8-9 стор.**

**Голиця
і Кринчиста
14-15 стор.**

**Фото Штундера
кращі
16 стор.**

Вибори-2012

Микола ПАЛІЙЧУК

*кандидат у народні депутати України
по Снятинському одномандатному виборчому округу №89,
команда мажоритарників Прикарпаття партії Віталія Кличка «УДАР»*

Поважаймо своєю культурою

Україна відбудеться як велика європейська держава за двох умов: ми маємо повністю позбутися радянського спадку і повернутись до власних коренів, власних традицій і власної культури. Адже ставлення до культури, як до чогось другорядного, неважливого для повсякденного життя було сформоване саме за радянських часів. Йдеться не тільки про залишкове фінансування державою сфери культури і мистецтва. Йдеться про свідомий курс на формування «провалів» у національній пам'яті.

Сьогодні маємо приблизно таку саму ситуацію. Антиукраїнські сили спрямовують гігантські зусилля на те, щоб зупинити національне відродження, перетворити українців на денационалізовану сіру «біомасу». При цьому українофоби жонглюють збоченою логікою: мовляв, не до культури, коли більшість українців заклопотані проблемами фізичного виживання. Утім, не слід забувати, що занепад найвеличніших цивілізацій починався із занепаду культури.

Адже культура — це не тільки мистецтво. Культура охоплює всі сфери людської діяльності, вона вносить гармонію в наше життя. Культура — це те, як ми думаємо, говоримо, поведомось. Це наше ставлення до роботи, спілкування, стосунків, відпочинку. Політи-

ка, до речі, також є складовою культури.

Коли хтось вдається до брехні в політичних дискусіях або намагається підкупувати виборців, ця діяльність є не менш руйнівною для нашої культури, ніж ухвалення злочинного мовного закону Ківалова-Колесніченка-Януковича.

Сучасна політична культура бере витoki в культурі саме нинішнього українського суспільства. Ця культура засмічена чужими впливами

і зразками — до того ж не найвищого штибу.

Мене така ситуація не влаштовує, тому що я знаю якою багатого і різноманітною є культура українського народу і моєї етнічної батьківщини — Гуцульщини, тому що я знаю, яким розумним і виваженим є мій народ — народ, що свято береже свої традиції та хоче йти у майбутнє, чесно дивлячись в очі всім українцям і всьому світові.

Для мене вибори до Верховної Ради — це не тільки бо-

ротьба за право представляти інтереси Гуцульщини в парламенті. Це ще і шанс привернути увагу до краю, до його проблем та перспектив, а також нагода показати всім, зокрема й українофобам усіх відтінків: ми не відступимось від свого, не забудемо про своє коріння і будемо розвивати свою культуру! Ми будемо вивчати, шанувувати та розвивати традиції своїх предків, плепати їхній дух.

Через повагу до своїх витоків ми виховуємо повагу до самих себе і викликаємо повагу до нас, як до українського народу, що має міцне коріння, твердий характер і щире серце.

Таке розуміння культурного розвитку краю і держави спонукало мене започаткувати програму «Гуцульська Україна». Цю програму відродження краю я розпочав з етнографічних досліджень та видання книжок, що збагачують скарбницю гуцульської культури. Я хочу, щоб країни через повагу до свого відчували себе міцнішими духом і глибшими думкою, щоб зрозуміли, що цінувати, захищати і розвивати своє через розширення повноважень громад з часом стало основою нашої державної політики, яка є лише одним з проявів великої української культури.

Культура — це фундамент, на якому ми збудуємо справді Велику Україну!

Порушникам виборів у нас не місце

Одним із головних питань порядку денного позачергової вісімнадцятої сесії Івано-Франківської обласної ради стало заслуховування інформації тимчасової контрольної комісії обласної ради зі сприяння у підготовці та проведенні виборів народних депутатів України 28 жовтня 2012 року.

Як відзначив у своєму виступі голова цієї комісії Анатолій Дронь, наразі можна стверджувати про цілу низку порушень: підкуп виборців шляхом вручення подарунків та матеріальних цінностей, брудні методи політичної агітації політичними партіями, кандидатами в народні депутати України та причетними до них суб'єктами, висування клонів.

— На сьогодні актуальним є питання формування у кожному виборчому окрузі дільничних виборчих комісій, які проходять з надзвичайно грубими порушеннями норм закону про вибори, а у багатьох випадках — з повним його ігноруванням, — зауважив Анатолій Дронь.

Серед прикладів таких порушень депутат обласної ради назвав, зокрема, жеребкування та формування виборчих комісій в одномандатному мажоритарному виборчому окрузі №89.

— У жодній окружній виборчій комісії жеребкування не відбувалося без порушень. Основне з них — заведення до складу дільничних виборчих комісій двійників і клонів, — наголосив Анатолій Дронь.

За його словами, характерним є те, що в переважній більшості випадків такі порушення здійснювалися з боку тих політичних партій, які навіть не є зареєстрованими та не здійснюють будь-якої активної діяльності на теренах області.

— Про яку справедливість може йти мова, якщо члени окружних виборчих комісій під змахом однієї руки голосують проти законного рішення, чим позбавляють інших суб'єктів виборчого процесу свого права, але хочуть справедливого і кращого життя уже сьогодні?! — зауважив депутат обласної ради.

Голова обласної ради Олександр Сич повідомив, що на сесію обласної ради були запрошені голови всіх окружних виборчих комісій області.

— Очевидно, що вони не зобов'язані брати участь в сесії обласної ради, але, якщо вони зацікавлені у прозорому виборчому процесі, то мали б бути присутніми сьогодні, — резюмував Олександр Сич.

Як було відзначено, станом на початок сесійного засідання в

залі не було голів окружних виборчих комісій №83, №84 та №87.

Значна увага депутатів під час сесійного засідання була прикута й до численних фактів підкупу виборців.

Олександр Сич з цього приводу, зокрема, зауважив: «Безоплатне або ж на пільгових умовах надання товарів, послуг конкретним громадянам чи установам є підкупом виборців. Це бачать всі! Тільки цього не бачать правоохоронні органи», — резюмував Олександр Сич.

За його словами, кожний факт порушення чинного законодавства, оприлюднений у засобах масової інформації, кожне свідчення, назване депутатами під час сесії, мають бути ретельно проаналізовані правоохоронними органами, якщо вони й справді прагнуть виконати доручення президента про чесні, прозорі й об'єктивні вибори.

До відкритого та прозорого ведення виборчої кампанії закликав суб'єктів виборчого процесу й Степан Пушик. Водночас, звертаючись до громадськості, він зауважив: «Люди добрі, знайдіть у собі сили, волі, честі й совісті та женіть в шию отих продажних запродавців і дивіться на тих, хто ще має серце, хто ще не обріс смальцем отим продажним!»

В цілому, за результатами розгляду та обговорення депутатами окресленого питання, обласна рада вирішила взяти до відома інформацію тимчасової контрольної комісії обласної ради та надіслати її Центральній виборчій комісії, Президенту України, Генеральній прокуратурі України, Службі безпеки України, Міністерству внутрішніх справ України.

Від вище відзначених суб'єктів обласна рада вимагає вжити усіх необхідних заходів щодо забезпечення проведення в Україні демократичних виборів.

Окрім того, депутати вважають, що правоохоронні органи Івано-Франківської області проявляють бездіяльність під час проведення виборчого процесу, сприяючи тим самим зафіксованим системним порушенням законодавства.

Присутні на сесії депутати обласної ради також окремо звернулися до усіх суб'єктів виборчого процесу — політичних партій, кандидатів у народні депутати України, окружних та дільничних виборчих комісій з вимогою провести виборчий процес з дотриманням норм законодавства.

Прес-центр облради

Вибори контролює комісія

Обласна рада створила тимчасову контрольну комісію, яка слідкуватиме за дотриманням виборчого законодавства

Рішення про це з ініціативи голови обласної ради О. Сича було прийняте на третьому пленарному засіданні сімнадцятої сесії, яке відбулося 28 вересня 2012 року.

Як відзначив Олександр Сич, потреба створення тимчасової контрольної комісії обласної ради зі сприяння у підготовці та проведенні виборів народних депутатів України обумовлена тотальним маніпу-

люванням виборчим законодавством, що уже сьогодні спостерігається на теренах Прикарпаття.

Прикладів цього, за словами депутатів, безліч: порушення при жеребкуванні членів дільничних виборчих комісій, блюзнірські матеріали проти кандидатів у народні депутати України, пропаганда сексуальних збочень, наркотиків, відсутність вихідних даних на агітаційній продукції, непрямий підкуп виборців тощо.

«Тотальні махінації виявлено практично у всіх виборчих округах... Уже є справи в су-

дах...», — відзначив Олександр Сич.

На порушеннях, що здійснюються в процесі виборчої кампанії, під час обговорення серед інших зацентрували увагу й Степан Волковецький, Ярослав Єфімчук, Олександр Левицький, Василь Попович, Юрій Романюк.

Взяти до уваги окреслені депутатами факти передвиборчих махінацій голова обласної ради попросив присутніх на сесії іноземних спостерігачів.

Відтак, одним із своїх першочергових завдань тимчасова контрольна комісія обласної ради

матиме фіксувати різноманітні факти порушення виборчого законодавства та апелювати до представників правоохоронних органів з метою належного реагування на них.

Головою комісії обраний Дронь Анатолій Борисович.

За результатами своєї роботи тимчасова контрольна комісія обласної ради зі сприяння у підготовці та проведенні виборів народних депутатів України підготує звіт й представить його на сесії обласної ради.

Прес-центр облради

Проблеми міста

До жителів Косова!

Чи знаєте ви, що людуству загрожує тотальне забруднення навколишнього природного середовища. Не обминула ця проблема і наше місто. Особливо це стало відчутно останніми роками. Додалися і природні чинники: катастрофічні паводки та повені, неймовірна спека.

Крім того, ми самі спричиняємо забруднення поверхневого шару ґрунту та атмосферного повітря. Навмання

викидаємо сміття, бездумно спалюємо листя та різні побутові відходи, забуваючи про наслідки. Мусимо запам'ятати, що при згоранні рослинних залишків у повітря вивільнюються мікрочастинки диму. До їх складу входять пил, окиси азоту, чадний газ, важкі метали і низка канцерогенних сполук. У тліючому листі та побутових відходах виділяються бензопрен, діоксини, важкі метали, які

здатні викликати у людини тяжкі захворювання.

Закликаємо Вас до охорони від забруднення нашого міста. На даний час створені від громадськості екологічні групи, які ведуть спостереження та моніторинг забруднення.

Попереджуємо, що особи, які вчинили порушення щодо охорони навколишнього природного середовища, каратимуться адміністративними штрафами, а їхні імена будуть висвітлюватися у засобах масової інформації.

Міськвиконком

До уваги керівників органів місцевого самоврядування

Відповідно до п.170.1 ст.170 «Податкового кодексу України» та з метою уникнення втрат місцевих бюджетів сільським, селищним та міським радам доцільно прийняти рішення про мінімальний розмір орендного платежу за об'єкти нерухомого майна, інших, ніж земельні ділянки сільськогосподарського призначення (наприклад, житлові приміщення, магазини, склади, тощо).

При цьому мінімальна сума орендного платежу за повний чи неповний місяць оренди визначається за методикою, затвердженою Постановою Кабінету Міністрів України від 29.12.10 №1253 «Про затвердження методики визначення мінімальної суми орендного платежу за нерухоме майно фізичних осіб».

У випадку, якщо місцевими радами не прийнято рішення про мінімальний розмір орендної плати, або прийняті ставки не оприлюднено до початку звітного (податкового) року, об'єкт оподаткування визначається виходячи з розміру орендної плати, зазначеної в договорі оренди.

Зразки рішень органів місцевого самоврядування можна отримати у підрозділах оподаткування фізичних осіб ДПІ за місцем реєстрації.

Косів серед переможців

На цьогорічний обласний конкурс проектів та програм розвитку місцевого самовряду-

вання п'ять місцевих рад Косівського району подали шість проектів, а саме:

Кобаківська сільська рада: «Реставація Будинку Культури с. Кобаки, як один з важливих етапів підготовки до святкування 140-річчя з дня народження Марка Черемшини. (Ремонт клубу)».

«Дошкільний навчальний заклад "Маятко" — пріоритет розвитку села. (Заміна вікон і дверей в ДНЗ)».

Пістинська сільська рада: «Збережемо тепло — зігріємо дітей. (Заміна вікон і дверей в ДНЗ)».

Хімчинська сільська рада: «Здоров'я дітей у наших руках. (Основні роботи з облаштування спортивного майданчика зі штучним покриттям у с. Хімчині. Встановлення май-

данчика із штучним покриттям)».

Рибненська сільська рада: «Тепло дітям. (Ремонт даху в ДНЗ)».

Косівська міська рада: «Фестиваль автентичного одягу "Людине" в місті Косові — організація дозволя громади. (Придбання сценічного обладнання)». Сума коштів, яка потрібна на реалізацію поданих від району проектів становить 905,1 тис. грн., з яких 407,000 тис.грн. — кошти обласного бюджету; 399, 0 тис.грн. — кошти організацій-партнерів; 99,1 тис.грн. — кошти учасників конкурсу (органів місцевого самоврядування).

Переможці III обласного конкурсу проектів та програм розвитку місцевого самоврядування будуть визначені до 7 грудня 2012 року, а кошти, необхідні на їх реалізацію, закладатимуться при формуванні обласного, районного та місцевих бюджетів на 2013 рік.

В.л. інф.

У Міністерстві екології та природних ресурсів заявили, що чинним законодавством заборонено спалювання стерні, сухої трави та залишків рослинності.

Згідно ст.77-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення «випалювання стерні, пасовищ, рослинності або її залишків без дозволу органів державного контролю у галузі охорони навколишнього природного середовища або з порушенням умов такого дозволу тягне за собою накладення штрафу на громадян від десяти до двадцяти неоподатковуваних мінімумів доходів громадян (170-340 грн) і на посадових осіб — від п'ятдесяти до сімдесяти неоподатковува-

них мінімумів доходів громадян (850-1190 грн)».

Повідомляється, що вдихання диму від спалювання опалого листя та залишків рослинності може завдати негативні наслідки здоров'ю людей, адже навесні та влітку листя дерев не тільки очищають повітря і збагачують його киснем, а й накопичують пил і шкідливі речовини, які викидаються автотранспортом і підприємствами. У разі спалювання листя, забруднюючі речовини потрапляють в атмосферу у вигляді продуктів згорання. Особливо небезпечним є спалювання на присадибних

Спалив листя — штраф

ділянках рослин, які були оброблені хімічними речовинами.

Крім того, спалювання рослинності не тільки завдає шкоди

довкіллю та здоров'ю людей, а й може перерости в неконтрольовані пожежі.

В.л. інф.

**Голова міста Косова
Микола Фокшей
широ вітає депутатів
із днем народження:**

КРАВЧУКА

Дмитра Дмитровича

ЛАВРУКА

Богдана

Володимировича

ЯКИМІВА

Андрія Мирославовича

Перший наш 3D кінотеатр VIKING

Комфортна глядацька зала на 52 місця обладнана м'якими кріслами і великим об'ємним екраном забезпечує комфортний та якісний відпочинок. Глибше зрозуміти сюжет фільму допомагає відмінна звукова система Dolby Digital Surround, а також найсучасніше 3D обладнання nvidia 3d vision.

Для розваги і відпочинку у затишному фойє кінотеатру «VIKING» працює попкорн-бар, де кожен має нагоду покуштувати смачним поп-корном, насолодитися ароматною

міцною кавою, почаркуватись хмільним пивом та посмакувати прохолодними соками та безалкогольними напоями брендів виробників.

Кінотеатр «VIKING» — це відпочинковий комплекс для усієї сім'ї, що знаходиться на території автостанції міста Косова (колишній НК «VIKING») на другому поверсі. Це саме те місце, де приємна та дружня атмосфера затишку і комфорту допомагає яскраво відпочити та максимально насолодитися переглядом улюблених кінострічок та останніх кіно-новинок.

Ми широко запрошуємо Вас та Ваших друзів насолодитись переглядом РЕАЛЬНОГО кіно та отримати НЕРЕАЛЬНІ відчуття! Гарний настрій та незабутні емоції ми Вам гарантуємо.

НАША АДРЕСА: М. КОСІВ, ВУЛ. ГВАРДІЙСЬКА (НА ТЕРИТОРІЇ АВТОСТАНЦІЇ В ПРИМЩЕННІ КОЛИШНЬОГО НІЧНОГО КЛУБУ «VIKING»)

Бронювання квитків: 097-777-25-52

http://vk.com/cinema3dviking

Найкращий читач

Косівська центральна районна бібліотека підбила підсумки другого етапу районного конкурсу юнацького читання «Найкращий читач року».

Переможцями визнано 5 найкращих читачів Косівської ЦБС:

Бейсюк Христина Яремівна, 1997 р.н., учениця 10-Б класу Косівської ЗОШ №2;

Кіцелюк Софія Андріївна, 1997 р.н., учениця 10 кл. Яблунівської ЗОШ;

Полук Божена Ігорівна, 1994 р.н., студентка (с. Нижній Березів);

Стеф'юк Іванна Іванівна, 1989 р.н., магістр філологічних наук (с. Кобаки);

Фочук Світлана Василівна, 1995 р.н., студентка (с. Рибне).

Директор Косівської ЦБС Я.В. Семанишин вручив переможцям пам'ятні грамоти та висловив подяку працівникам бібліотек району за хорошу організацію першого етапу обласного конкурсу.

Перше місце в районному конкурсі виборола читачка бібліотеки с. Кобаки І.І. Стеф'юк, яка представлятиме Косівський район на обласному рівні. Вона є призером обласного етапу Всеукраїнського конкурсу ім. П. Яцика (2004-2006 рр.), керівником клубу клінічної психології «Інші діти», редактором газети «Радість Ісуса» (с. Кобаки), готує до друку свою першу книгу — збірку новел «Нерозумна душа» (у співавторстві з іншими письменниками).

Мистецтво бути читачем

25 вересня у Косівській ЦРБ була проведена з учнями 9-А класу Косівської ЗОШ №2 година книголюба «Мистецтво бути читачем» (до Всеукраїнського дня бібліотек).

Бібліотечні працівники організували викладку літера-

тури, провели бесіду-огляд «Бібліотека — берегиня людського знання» та екскурсію учнів по бібліотеці, під час якої відбулося знайомство з книжковими виставками, організованими для користувачів.

Клуб інтелігенції

29 вересня 2012 року в приміщенні Косівської ЦРБ відбулося чергове засідання клубу інтелігенції ім. І. Пелипейка.

На засіданні клубу про-

творчий і життєвий шлях Олени Кульчицької розповіла викладач Косівського ДДПМ ЛНАМ, кандидат мистецтвознавства — Богданна Книш.

Цьогоріч мистецький захід III студентський гончарський пленер «ГончАРТ» присвячений 130-річчю косівської мистецько-освітньої школи і у ньому беруть участь близько 10 студентів зі Львова, Косова та Білорусі.

Організатори — Косівський інститут прикладного та декоративного мистецтва та училище прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв. Впродовж пленеру учасники в обов'язковому порядку виконують творчу роботу на тему «Кераміка і світло», а також, за бажанням, можуть взяти участь у

ГончАРТ

конкурсах на виготовлення кращого гончарного виробу.

Збереження, розвиток і популяризація традицій українського народного гончарства, залучення студентів до творчої праці та популяризація їхньої творчості, — саме таку мету, за словами кандидата мистецтвознавства, заступника директора інституту з наукової роботи художниці Марії Гринюк, переслідують організатори пленеру.

Керамічні тарілки «А ми удвох» косівчанки, члена Національної спілки художників України Уляни Шкром'юк

Побили косівчанина!

У Білій Церкві Київської області на наймолодшого кандидата в депутати від партії УДАР за 90-им округом косівчанина Романа Григоришина скоєно напад. Коли Р. Григоришин повертався додому, двоє хлопців кремезної статури, які очікували його біля будинку, напали на нього. Довірену особу кандидата Олену Пономаренко, яка була з ним, схопили і погрозували, вимагаючи, щоб Григоришин зняв свою кандидатуру на окрузі. В цей час самого кандидата вдарили в обличчя, повалили на землю і почали бити ногами. Роман Григоришин знепритомнів. Нападники, за словами Пономаренко, втекли, — повідомили в партії.

Мистецтво

Його кіномистецькі шедеври вічні, як і душа людини

У Косівській філії Коломийського національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського відбулося відкриття престижної Міжнародної виставки, присвяченої життю і діяльності кінорежисера зі світовим ім'ям Сергія Параджанова.

Хто не побував на цьому заході, на якому неможливо не побувати, хай уявить собі дві невеликі музейні зали. На стінах — галерея світлин Юрія Мечітова із Грузії та Вінісіо Рохаса із Коста-Рики. На кожній із цих 40 світлин життєрадісний, з допитливим і добрим поглядом та розкішною бороудою видатний вірменин Сергій Параджанов — творець одного з найкращих кінофільмів про Гуцульщину «Тіні забутих предків».

Вірменин, якому судилось бути політ'язнем радянських спецтаборів за український націоналізм (1973-1977 роки), якому посмертно, у 1990 році (коли відійшов у вічність) було присвоєно звання лауреата Державної премії ім. Т.Г. Шевченка та в 1991 році — звання народного артиста УРСР.

Народився Сергій Йосипович Параджанов дев'ятого січня 1924 року.

В Україні він створив також інші фільми: «Наталія Ужвій», «Золоті руки», «Думка», «Перший хлопець», «Українська рапсодія», «Квітка на камені». Та світове визнання йому приніс саме фільм «Тіні забутих предків», знятий на Гуцульщині в 1963-1964 роках. На кінофестивалях, проведених у 21 країні, він був удостоєний 39 міжнародних нагород та 28 призів, з яких 24 — гран-прі.

У польському журналі «Екран» за 1966 рік було вміщено такий відгук: «Це один з найдивовижніших і найвитонченіших фільмів, які траплялося нам бачити протягом останніх років. Поетична повість на межі реальності й казки, дійсності й уяви, достовірності й фантазії... Уяві Параджанова, здається, немає

меж. Червоні гілки дерев, геометрична композиція усередині корчми з нечисленним реквізитом на фоні білих стін, Палагна на коні під червоною парасолькою із напіводягненими ногами, грубість похоронного ритуалу з обмиванням померлого тіла і сцена оргіастичних забав у фіналі... Параджанов відкриває у фольклорі, звичаях, обрядах самотній культурний ритуал в рамках якого дійсність реагує на турботу і трагедію особи».

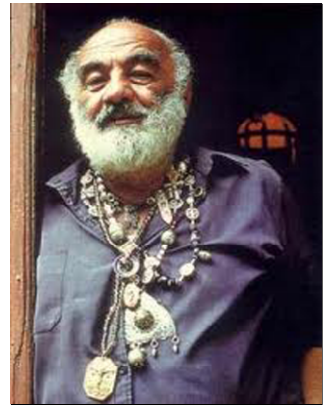
Вже 22 роки С. Параджанов у вічності. Ми не почуємо ніколи, як він на професійному рівні співає українські пісні, грає на арфі чи фортепіано, рвучко водить кінокамерою та малює ескізи, пише кіносценарії, докоряє українцям за те, що вони нація Шевченка та інших геніїв,

іншій — у темному костюмі та чорному сезонному пальті наче злітає птахом у небо. Всі світлини не змалюєш словами, краще один раз побачити.

Поряд зі світлинами — колажі талановитих художниць Жені Асатрян із Єревану та Астхик Манукян із Харкова.

На подіумах — твори оздоблювально-вжиткового мистецтва Катерини Данник з Києва, Андрія Алавердяна з Дніпропетровська, Галини Кутащук з Верховинщини, Оксани Агаманюк і Тараса Ходана з Косівщини.

Ця виставка міжнародного рівня проводиться у Косові завдяки уродженці Єревану, а нині мешканці Києва, невисокої на зріст, але обдарованій Богом великими талантами і високою

турних зв'язків «АOKS». Ми, українці, повинні низько поклонитись гідній найвищій поваги вірменці за її відданість інтересам України: за всю історію Єреванського університету вона єдина захищала дипломну роботу українською мовою, на міжнародному рівні популяризує творчість обдарованих до науки, літератури та мистецтва юних і дорослих українців.

Приємно, що на відкритті виставки з нагоди 90-річчя від дня народження С. Параджанова було багато молоді: студенти-першокурсники відділу розпису училища Косівського інституту прикладного та декоративного мистецтва Львівської національної академії мистецтв, восьмикласники й одинадцятикласники Косівської ЗОШ №2.

Перед учасниками цього вчорашнього зібрання, серед яких були викладачі мистецьких закладів Косова, учителі, представники літературних та мистецьких кіл, політичних і громадських організацій, виступили завідувач Косівської філії Коломийського національного музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття ім. Йосафата Кобринського Любов Ілюк, Олена Оганесян, заступник голови райдержадміністрації Ярослав Бринський, який подякував Олені Оганесян та працівникам музею за організацію, як він висловився, такої хвилюючої, незабутньої і необхідної виставки.

Василь ГЛІБЧУК
На світлинах: фрагменти з виставки, присвячені життю і творчості С. Параджанова

мають таку велику неоціненну фольклорну спадщину і, в той же час, дозволяють недругам ходити по своїй голові.

Він, як акцентувала у своєму слові до учасників відкриття виставки заслужений працівник освіти України Аделя Григоров, дуже нагадує нам своїм бунтарським духом, неповторністю та зовнішністю українського поета-дисидента, лауреата Національної премії ім. Тараса Шевченка, уродженця Косівщини Тараса Мельничука.

І справді: навіть на світлинах С. Параджанов захоплює своєю неординарністю. На одній із них він зафіксований у старовинному гуцульському строї, на

духовністю Олені Оганесян. Вона чи не єдина в цій білій світі людина, яка з такою непідкупною святістю і жертвністю від імені «Parajanov-ART» організує виставки, проводить кіноклуби, зустрічі та інші творчі заходи, присвячені пам'яті Сергія Параджанова. Зриваючи руки важкими від експонатів саквосягами, ідучи автобусами і поїздами, витрачаючи скромну українську пенсію, Олена Михайлівна в кожному куточку України популяризує творчість С. Параджанова, а заодно — і україно-вірменські взаємини, будучи на громадських засадах віце-президентом Вірменського товариства куль-

Розшукуватимуть таємні поховання

На Прикарпатті пошуком та перепохованням жертв воєн та репресій займатиметься комунальне підприємство.

Також обласна рада проголосувала за створення комунального підприємства «Пам'ять».

Його працівники будуть займатися пошуком,

дослідженням та організацією перепоховання жертв воєн та репресій. Раніше ці функції виконував всеукраїнський Інститут національної пам'яті, який розформував. Водночас в області ще є чимало недосліджених історичних об'єктів, саме тому місцева влада вирішила створити

профільне комунальне господарство.

На підприємстві «Пам'ять» працюватиме близько 5 працівників. З поміж інших функцій, фахівці будуть працювати з патріотичними громадськими організаціями задля пошуків поховань, і займатимуться отриманням дозволів на пошук, розкопки та ексгумацію, які видають лише у Києві.

Прес-центр Івано-Франківської облради

Грибні страви

Білі гриби запікають у пірогах із бринзою та між деревами. Також тушкують із шинкою. 65-річна Оксана Гуменюк із Верховини, що збирає білі гриби біля хати під горою Магурка розповідає:

— Рецептів приготування страв з грибів багато знаю. У нас усі вмійють готувати гриби з молоком. Роботи коло того небагато, а от смаку — море. Треба закип'ятити літр молока, трохи підсолити, дати перцю горошком і лавровий листок. Окремо ріжу на кубики з півкіло грибів і кидаю на півгодини варитися. Тим часом підсмажую на рафінованій олії дві невеликі покриті цибулини та потерту велику морквину. Під кінець додаю 3 столові ложки борошна. 5 хвилин все зажарюю і вкидаю до грибів у молоці. Весь час помішую, щоби грудочки не утворилися. В кінці додаю кропу зеленого. Такий суп смачний виходить. Якщо додати більше борошна, юшка загусне. Тоді її можна використовувати як підливу до голубців чи картоплі.

Дочка моя Галина в Івано-Франківську живе. Звідти привезла рецепт грибного гуляшу. Кіло грибів подрібнюю на невеликі частини. Дві копчені курячі грудки, перець солодкий та цибулю ріжу на кубики. Усе разом підтушую 5 хвилин. Солю, перчу за смаком, додаю нарізані три по-

мідори. Ще протушую 10 хвилин. Виливаю склянку некислої сметани. І хай ще так 15 хвилин побулькотить. Далі виключаю плити і додаю два зубки часнику. Гуляш можна їсти з картоплею або рисом чи банушем.

На свята Оксана Гуменюк пече плячок із грибами та бринзою. Замішує тісто з пачки маргарину та 300 г борошна, додає сире яйце, 1 ч. ложку порошку для печива, 0,5 ч. ложки солі. Доки тісто вистоюється в холодильнику, нарізає білі гриби на кубики і 5 хв. обсмажує на олії. Додає почавлений зубок часнику, солить та перчить. Тісто ділить на три частини і викачує. Викладає корж на деко й нагортає гриби. Накриває другим шаром тіста. Зверху накладає покриті бринзою та кружаль-

цями помідори й цибулю. Третім коржем накриває, краї защипує. Верх змащує яйцем, збитим із молоком. Випікає 45 хв. за температури 220°C. Ріже гарячий.

— Дуже смачні терті плячки з грибами, — продовжує ділитися досвідом Гуменюк. — Треба взяти зо 300 грамів свинини, порізати, як на відбивну. Обмащую майонезом, перцем, потертою цибулею та сіллю і обсмажую на пательні. Доки підрум'яняться, ріжу і підсмажую в маслі 5 хвилин, а потім додаю сметану і ще стільки протушую. Тим часом тру картоплю, цибулю, додаю сіль, перець та яйце і смажу дереуни. Як усі складові готові, беру горшечки. Кладу по чайній ложці масла, потім тричотири дереуни, м'ясо і гриби. Далі шар дереунів та знову гриби. Ставлю у духовку на 20 хв. Запікаю за 200°C. Готову страву посипаю зеленню.

Вікторія ЦИМБАЛІСТА

Топ 20 сайтів нашої області

Влада
<http://www.mvk.if.ua/> — офіційний веб-сайт міста Івано-Франківськ

<http://www.if.gov.ua/> — Івано-Франківської обласна державна адміністрація

<http://www.orada.if.ua/> — сайт Івано-Франківської обласної ради

ЗМІ
<http://gk-press.if.ua/> — сайт газети «Галицький Кореспондент»

http://pravda.if.ua — Інтернет видання «Правда»
http://paralleli.if.ua — Народні новини Івано-Франківська

<http://vezha.org/> — Теледіакомпанія «Вежа»

<http://www.ankontr.if.ua/> — Газета безкоштовних оголошень «Анонс-контракт»

<http://www.versal-online.com.ua/> — Журнал мод «Версаль»

http://www.report.if.ua — Івано-Франківський тижневик «Репортер»

<http://odtrk.if.ua/> — Івано-Франківська ОДТРК
<http://1043.com.ua/> — FM Радіо «Західний полюс»

Різне
<http://catalog.if.ua/> — каталог сайтів області
<http://stanislaw.in.ua/> — 3Д панорами міста Івано-Франківськ

<http://hutsul.museum/> — Коломийський музей народного мистецтва Гуцульщини та Покуття імені Йосафата Кобринського

<http://kolomyya.org/> — Коломийський веб-портал
<http://teatr.kolomyya.org/> — Коломийський академічний обласний український драматичний театр імені Івана Озаркевича

<http://ifdramteatr.com/> — Івано-Франківський академічний обласний український музично-драматичний театр ім. Івана Франка

<http://mykolaj.if.ua/> — «Масток Святого Миколая» НПП «Гуцульщина»
<http://ugcc.if.ua/> — Івано-Франківська Єпархія Української Греко-Католицької Церкви.

70 років УПА

Пам'ять про минуле єднає

Ветеранам УПА більші пенсії

По 500 гривень щомісячної доплати до пенсій з 2013 року. Саме таку суму пообіцяла обласна влада прикарпатським воїнам УПА. Про це на урочистому віче з нагоди 70-ої річниці створення Української повстанської армії повідомив голова Івано-Франківської обласної ради Олександр Сич.

До слова, нині на Прикарпатті проживає 738 ветеранів УПА, а також їхніх вдов. *Прес-центр облради*

14 жовтня, на Покрову, жителі Косівщини взяли участь в урочистій ході, присвяченій 70-й річниці створення УПА, яка розпочалася в Косові після служби Божої у церкві св. Василя Великого. Там відбулася панахида біля могили воїнам УПА.

Згодом патріоти з прапорами пішою ходою прийшли до місця розкопок жертв тоталітарного режиму на території школи-інтернату (гімназії). Коли прийшла радянська влада в 1939-му році, в теперішньому приміщенні гімназії розміщувалося управління НКВД. З 1941 року було гестапо, в 1944-му і аж до 1957-го — знову НКВД.

Періодично діти знаходили

на території школи людські останки. В 1992-93 роках були проведені пошукові роботи, виявлені і перепоховані на цвинтарі останки 19-ох людей, багато з них зі слідами тортур.

Біля каплички на території гімназії відбулася молитва за померлих за участю отця Юрія Корпанюка.

Потім всі колоною рушили до пам'ятника борцям за волю України, де лідери опозиційних партій, згадавши про подвиг воїнів УПА, закликали громадян не забувати і про сьогоднішній день, а саме — обов'язково прийти на вибори і проголосувати за демократичні політичні сили. Продовжилося

вшанування визначної дати на Майдані Незалежності. Загалом в ході взяли участь десь до 100 патріотів різного віку. Тішила око присутність молоді.

Завершився захід щорічним вшануванням молодого воїна УПА Івана Гречука (1926-1945), який із товаришем прийняв нерівний бій на горі, під лісом (трохи вище туристичного комплексу «Байка») і панахидою за участю отця Юрія Корпанюка та дядя Михайла Баранюка. Оточені воїни вдвох тримали оборону проти ста чоловік, відстрілюючись 5-6 годин. Івана, пораненого, але ще живого спали-

70 років УПА

ли живцем на тому ж місці червоні каги. Іншого хлопця, теж пораненого, зловили і відвезли у відділ НКВД, яке розташовувалося на території сучасної косівської гімназії. Проте упівець зміг не лише втекти, але й вбити зрадника, який «здав» місцезнаходження їхнього бункера за кілька метрів тканини.

Традиційно на вшанування молодих воїнів, без парт-

ійних прапорів і символіки, приходять представники різних партій патріотичного спрямування: з НРУ (депутат міської ради Дмитро Гладун, депутат районної ради Володимир Пігеляк, дяк Михайло Баранюк) та з КУНу (депутат міської ради Микола Гринюк та Роман Балагурак), а також безпартійні люди, які віддані ідеї збереження нашої національної пам'яті. Активну участь в організації

щорічної зустрічі та впорядкування могили доклав Дмитро Гладун, а також Михайло Близнюк, вуйко якого воював в УПА під псевдо «Вігер».

Там відбувся і невеликий концерт з повстанськими піснями від гуртів SENSAR & ЛАНГОЛЬСРИ. Між піснями патріот Роман Кабин читав напам'ять вірші українських поетів.

В акції вшанування бійців УПА біля могили взяло участь

близько 50 людей. Загалом свято пройшло на високому рівні — урочисто та багатолюдно. Хочеться сподіватися, що така активність проявилася не лише через майбутні вибори до Верховної ради.

Слава Україні!

Тарас ПАСИМОК
На світлинах фрагменти свята на честь 70-річчя створення УПА

Світлини автора

Спорт

Ексклюзивне інтерв'ю

Чемпіон Європи з Косова — Микола Рабинюк

Кар'єра чемпіона:

1965-66 рр. — срібний призер обласних змагань з футболу серед сільських спортсменів. Грав за команду колгоспу ім. Леніна села Верboveць.

1970 — Чемпіон області з футболу. Грав за команду «Гуцульщина» (Косів).

1971-75 рр. — срібний та бронзовий призер області з лижних перегонів, біатлону.

1980 р. — чемпіон області із зимового ГПО. Кандидат у майстри спорту. Сорокаразовий чемпіон району з гирьового спорту, срібний та бронзовий призер області.

2011 р. — чемпіон України з лижних перегонів серед ветеранів, шестиразовий чемпіон України з легкої атлетики серед ветеранів

2012 р. — чемпіон Європи, срібний призер Європи, срібний призер України з гирьового спорту серед ветеранів. Кандидат у майстри спорту. Член збірної України з гирьового спорту.

Спортивні досягнення у віці 65 років:

10 кілометрів — лижні перегони, класичний хід — 32 хв.

1 кілометрів — вільний хід — 3 хв. 14 сек.

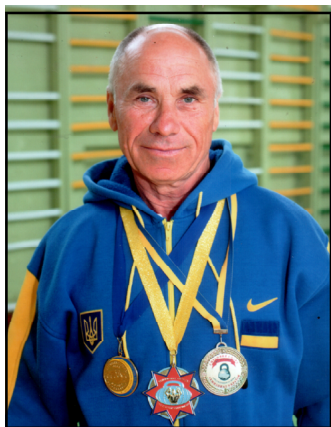
Ривок гирі 24 кг правою та лівою рукою — 100 разів

Біг 100 метрів — 14,8 сек.

Біг 200 метрів — 30 сек.

Біг 60 метрів — 9,4 сек.

Проїхав на велосипеді з Косова до Коломиї за 2 години

Загальний трудовий стаж — 47 років
Педагогічний стаж — 28 років

— Розкажіть трохи про себе та про вашу роботу.

— Народився в 1947 році у Косові. Вісім класів провчився у Верboveцькій восьмирічній школі, згодом навчався в Косівській середній школі. Три роки служив у армії. Потім працював спортивним методистом в колгоспі села Верboveць, а також — інструктором з туризму на турбазі «Карпатська Зорі». Після закінчення Івано-Франківського технікуму фізичного виховання працював вчителем фізкультури в Яворівській середній школі. З 1996 року — вчитель Косівської ЗОШ І-ІІІ ст. №1. За час свого вчителювання підготував більше, ніж 100 учнів, які були і є чемпіонами та призерами районних і обласних змагань з багатьох видів спорту. Маю звання Старший вчитель. Нагороджений багатьма грамотами та подяками, в тому числі і грамотою Міністерства Освіти України.

Своїми спортивними досягненнями я завдячую своїм вчителям фізичного виховання: Михайлу Васильовичу Магуну, Василю Григоровичу Іванчуку, тренерам Дмитру Миколайовичу Борису, Любомиру Маркіяновичу Тим'яку, голові обласної федерації з гирьового спорту, майстру спорту, чемпіону світу, Європи, України Ярославу Івановичу Соколеному.

— Як ви тренуєтесь, щоб добивались таких високих результатів, особливо у гирьовому спорті?

— Гирі — це специфічний вид спорту, що вимагає поєднання сили і витривалості всіх груп м'язів людини. Тому обов'язково треба бігати для загальної витривалості організму.

Я 40 років йшов до золотої медалі, до перемоги! Титул чемпіона Європи здобув у Керчі. На початку травня там проводили чемпіонат України і Європи з гирьового спорту серед ветеранів. Я виступав у віковій групі 65-69 років (вагова категорія 75 кг). У змаганнях з двоборства (поштовх і ривок) 16-кілограмову гирю підняв 175 разів. Мій результат був другим на чемпіонаті України і Європи. А у ривку правою і лівою рукою за три хвилини підняв 93 рази гирю вагою 14 кг. Це був рекорд навіть для молодих спортсменів!

— Що ви можете сказати про стан здоров'я сучасної молоді?

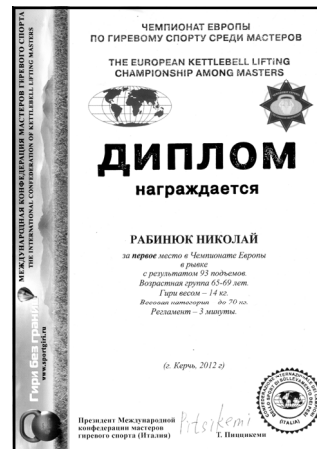
— Працюючи вчителем майже 30 років, я можу зі всією впевненістю підтвердити, що стан здоров'я сучасної молоді став гірший за її попередні покоління. Причин є декілька: погана екологія, неповноцінне харчування, систематичне куріння та вживання алкоголю. Також діти стали мало рухатися.

— Що ви думаєте про модний сьогодні спорт на турніках серед хлопців «Воркаут»?

— Щоб бути у гарній фізичній формі, треба займатися силовими вправами з гантелями і гирями. Підтягуватись на перекладині, згинати і розгинати руки в упорі лежачи, а не крутити «сонце», як люблять цим вихвалитися наші учні, адже окрім травматизму, це нічого хорошого не дає.

— Як ви оцінює те, що в Україні окрім футболу інші види спорту практично не розвиваються і занепадають?

— Спорт починається зі школи. Як на мене, на спортивні заходи і змагання виділяється

мало коштів. А такі види, як гирьколюбний спорт, плавання, хокей — дуже дорогі, тому футбол в цьому плані компромісне рішення — і дешево, і цікаво для дітей! Загалом спорт — це дороге задоволення в наші дні, на жаль.

— Як ви ставитесь до того, що наші українці набагато краще виступають на параолімпійських іграх, ніж на олімпійських?

— Напевно, на параолімпійських іграх спортсмени виступають краще, бо їм нема чого втрачати. У них більше почуття гордості за свою Батьківщину і віри в краще майбутнє держави.

— Якими спортивними досягненнями може похвалитися ЗОШ №1 (мое альма-матер) за останні роки?

— За 16 років моєї праці в Косівській ЗОШ №1 на районних спартакіадах школярів Косівщини школа займала:

9 роки — 1 місце, 3 роки — 3 місце, 2 роки — 2 місце,

3 роки — 4 місце

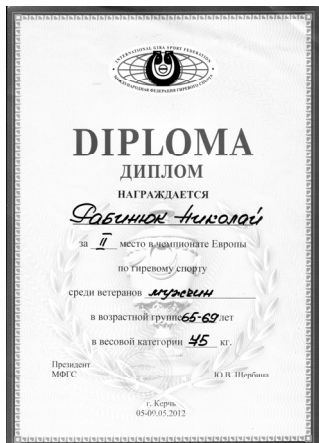
— Чи є у вас якісь захоплення, окрім спорту?

— Крім спорту, я люблю ходити в гори, збирати гриби, співати і танцювати.

— Що ви можете порадити чи порекомендувати владі Косова та району, щоб у нас на належному сучасному рівні розвивався спорт? На що варто звернути увагу в першу чергу?

— Більше проводити змагань за участю ветеранів спорту. Також, пора взятися за відбудову міського басейну в Косові!

**Інтерв'ю взяв
Тарас ПАСИМОК**

Куріння вбиває

Тютюнопаління (або просто паління) — вдихання диму тліючого висушеного листа тютюну. Найважливішим компонентом тютюнового диму є нікотин. Регулярне вживання нікотину викликає тютюнову залежність. Тривале і часте паління тютюну завдає шкоди здоров'ю курців та оточуючих їх людей, що не палять, і тварин. Від хвороб, розвиток яких є наслідком тютюнопаління, щорічно помирає 5,4 млн. осіб. Тобто 1 з 10 смертей у світі спричинена саме вживанням тютюнових виробів.

16 вересня, набув чинності закон про заборону реклами тютюнових виробів. Документ підписаний Президентом Віктором Януковичем і опублікований в березні, але відповідно до перехідних положень набув чинності саме у жовтні. Закон передбачає заборону будь-якої реклами і стимулювання продажів тютюнових виробів, знаків для товарів і послуг, інших об'єктів права інтелектуальної власності, під якими випускаються тютюнові вироби. При цьому закон встановлює адміністративну відповідальність громадян і посадових осіб за порушення вимог законодавства про заборону реклами і спонсорства тютюнових виробів.

В Україні щоденно курить 45% дорослих чоловіків і 9% дорослих жінок, серед молоді курить 45% юнаків і 35% дівчат. Всього в країні нараховується близько 9 мільйонів активних курців, що складають третину всього працездатного населення країни. Щорічно до числа курців долучаються не менш 100 000 українців. Кожен четвертий підліток в Україні викурює першу сигарету у віці 10 років. Україна є другою країною у світі (після Чилі), де у віці 13-15 років курять більше 30% юнаків і дівчат. Україна займає II місце за кількістю викурених цигарок на одного громадянина. На кожного українця припадає понад 2500 сигарет — майже 7 щоденно. Розрахунки Всесвітнього банку свідчать про те, що економічні збитки України від тютюну складають близько 2 мільярдів доларів щорічно. За офіційною статистикою в Україні щорічно від хвороб, пов'язаних з курінням, помирає 120 тисяч чоловік.

На тютюнові вироби українці витрачають більше, ніж на хліб і молоко. За підсумками першого півріччя 2012 року українці витратили на купівлю тютюнових виробів 12,4 млрд грн, на купівлю молока — 3,5 млрд грн, а на купівлю хлібобулочних виробів — всього 1,8 млрд грн. На хліб, молоко і шоколадки для дітей, можливо, людям і не вистачає коштів, але на тютюн вистачає, при тому, що ціни на нього за рахунок акцизів зростають прискореними темпами. За цей період українці витратили також майже 12 млрд. грн. на купівлю алкогольних напоїв, у той час як на купівлю безалкогольних — чаю, кави, мінеральної води і соків було витрачено 7 млрд грн.

Загальновідомо, що перебування людини з серцевою патологією протягом півгодини в приміщенні з тютюновим димом здатне спровокувати серцевий напад. Навіть, якщо закон буде виконуватися хоча б на 50%, він зможе рятувати людські життя. Більше виконання — менше серцевих нападів. Більше того, закон вигідний і самим курцям. Тим, які хочуть кинути курити, тепер їм буде легше це зробити, адже палити навколо стануть менше.

Щодо тютюнових виробів, то медики висловлюються: «Якби про вплив паління тютюну на здоров'я людини сто років тому було відомо те, що нам відомо тепер, жодна держава не дозволила б його легального виробництва та продажу», але сумний факт залишається саме сум-

ним фактом — бурхливе поширення паління у ХХ столітті завдячує виключно вдалій рекламі. Сьогодні реклама сигарет — імідж сучасної молоді, вільних жінок, успішних бізнесменів. Реклама зробила тютюнові вироби товаром широкого вжитку. А зрештою, без рекламного блиску, сигаретний дим викликає подразнення в горлі, кашель, рак.

Паління — причина 30% усіх смертей від раку. 85% умираючих від раку легень — курці. Ті, хто курить, також частіше хворіють раком гортані, порожнини рота, нірок, підшлункової залози. До речі, «легкі» сигарети не зменшують, а збільшують ризик, зокрема, такого захворювання, як аденокарцинома (вкрай злоякісна пухлина): такими сигаретами глибше затягуються, і дим проникає в самі уразливі тканини. Зараз директивою ЄС заборонено використовувати назви типу «легкі» та «м'які» для сигарет — як такі, що дезінформують споживача щодо буцімто меншої шкідливості продукту.

Масове куріння є однією з головних причин широкого розповсюдження серцево-судинних захворювань. Доведено, що у курців на відміну від некурящих людей в 2-3 рази частіше розвивається інфаркт та передінфарктний стан, стенокардія та інші захворювання серця. При цьому смертність, викликана цими захворюваннями, в курців набагато вища. Життя курців на 4,6-8,3 роки менше, ніж у некурящих, при чому скорочення тривалості життя залежить від того, в якому віці людина почала палити. Доведено, що більше 50% всіх захворювань, що стали причиною смерті курців, приходиться на долю серцево-судинних захворювань. Лише 80% хворих, що страждають хронічним захворюванням шлунку та дванадцятипалої кишки, є курцями. Це захворювання найчастіше зустрічається у запеклих курців. Доведено, що куріння негативно впливає і на процес лікування виразки.

Нікотин є однією з найсильніших із відомих нам отрут, які впливають на нервову систему. При згорянні сигарети він руйнується тільки частково, приблизно на 25%. Вміст нікотину в диму головного струменя сигарети від 0,4 до 3 мг — лише 20% від загальної кількості нікотину в сигареті. В недопалку залишається біля 5%, а інші 50% потрапляють у повітря в приміщенні, де курять. Фізична та психологічна залежність від нікотину розвивається набагато швидше, ніж від алкоголю. Головною причиною виникнення і розвитку «тютюнового» кашлю стають краплі дьогтю, що осіли в легенях. Речовини, що містяться в тютюновому димі викликають запалення епітелію, що покривають дихальні шляхи, це призводить до підвищеного виділення секретів та слизу, що зв'язаний з виділенням мокрот при кашлі.

12 жовтня 1492 року іспанська флотилія, яку очолював Христофор Колумб, припливла до невідомого острова, який вони вважали східним берегом Індії. Коли матроси висадилися на сушу, їх зустріли місцеві жителі. Європейців вразив вигляд аборигенів, які випускали з рота дим, після того як втигували його з рулонів скрученого тютюнового листа. Ці рулони іспанці називали «сигаро». Куріння було невід'ємною частиною релігійних церемоній аборигенів. Вони вдихали дим і випускали його через ніздрі до тих пір, поки з ними не починав спілкуватися «Великий

Дух». Коли експедиція повернулась додому, то серед багатьох дивовижних подарунків, привезених з Нового Світу, було і листя тютюну. Родріго де Херес — перший європейський курець, матрос з команди Джеймса Кука, був заарештований за підозрою в одержимості дияволом, оскільки співвітчизники вирішили, що дим, що валить з рота Родріго — явна ознака цього. Хереса посадили у в'язницю, де він пробув цілих сім років, поки його не випустили у зв'язку з тим, що куріння тютюну легалізували на всій території Іспанії.

Проте йшов час, і люди стали відчувати негативну дію тютюну, особливо те, що він викликає залежність. В різних країнах почалися заборони на куріння. Наприклад, в 1680 році король Франції Людовик XIV видав наказ, згідно з яким торгівля тютюном дозволялася виключно аптекарям. В цьому ж році в Туреччині вийшов закон султана Мурада IV про смертну кару за куріння. Там за цей злочин саджали на кілок. В Англії в XVI столітті курцям відрубували голови і виставляли їх на площі з льолями в роті. В Персії — виривали ніздрі. В Італії вживання тютюну вважалось диявольською звичкою і курців відлучали від церкви. А одного разу був випадок, коли п'ятого монахів, яких звинуватили у курінні, замурували живцем у стіну, як урок для нащадків. У Царській Росії до тютюнопаління ставилися також негативно. Особливо після того як у 1634 році через паління згоріла дерев'яна Москва. Цар Олексій Романов наказав катувати тих, у кого буде знайдений тютюн, бити батогами на «кози» до тих пір, поки не скажуть, де взяли бісівське зілля. В інший період історії курцям відрізали носи і відіслали на каторгу до Сибіру. Амністію для тютюну ввів цар Петро I, після поїздки до Голландії. Відтоді справа вирощування тютюну стала державною і оскарженню не підлягала.

В Україні до тютюну ставлення було також лояльне. Лише згадайте слова з пісні: «А тютюн та льолька козаку в дорозі знадобиться». Навряд чи користь від тютюну в поході або на війні була великою, але життя не одного козака він загубив.

А от нещодавно Україна ініціювала свою першу офіційну торговельну суперечку в рамках СОТ. Київ готовий «судитися» з питання, яке формально ніяк не стосується України: утиск прав торгівлі тютюновою продукцією в Австралії. Дуже дивно чому Україну так схвилювала доля тютюнового бізнесу в Австралії, куди ані сигарет, ані тютюнової продукції наша країна не постачає. У експертному середовищі дивляться на це, як на готовність України вступитися у справи, якими інші країни гидуватимуть займатися.

Варто зазначити, що останні кілька років у Австралії йде активна боротьба з курцями. Революцією називають прийнятий у 2011 році парламентом Австралії Tobacco Plain Packaging Act — закон, згідно з яким виробникам тютюну в цій країні доведеться відмовитися від будь-якого фірмового маркування своєї продукції. Усі пачки мають бути однакового оливкового кольору, без жодних фірмових знаків і з великими зображеннями, які застерігають про шкідливість куріння.

Матеріал підготував Тарас ПАСИМОК

Туризм

На коня — лише тверезим!

На Косівщині відкрилися нові кінні маршрути. Відпочивальники матимуть змогу оглянути чудові гірські місцини, сидячи верхи на пристосованих до подорожей в горах конях гуцульської породи.

Прохолодний ранок, перша паморозь на деревах, купи листя під ногами і таємнича карпатська тиша, яку порушують легкі кроки коней. Із групою туристів виходимо на невеличку лісову галявину.

— Наші «гуцулики» просто створені природою для гірських подорожей, — кажуть місцеві селяни з Косівщини. — Вони невибагливі у їжі, можуть тягнути великі вантажі, та обережно проходити гірськими крутосхилами. А коли тварина два-три рази пройде однією і тією ж дорогою, то вже назавжди запам'ятовує стежку додому. Ось тому ми й не переживаємо, що туристи під час подорожі загубляться в горах.

На початку минулого століття такі коні були чи не в кожного гуцульського газди. Проте радянська колгоспна система і тотальне зубожіння горян на початку 1990-их призвели до того, що «гуцулики» в Україні зникли. Але залишилися окремі племінні заводи у Польщі та Чехії. Наразі для розвитку туризму такі коні — це просто знахідка.

А тим часом туристи у передчутті захоплюючої прогулянки верхи крокують за інструктором вглиб лісу. Та на їхнє велике розчарування одразу сісти на коня не дозволяють, бо тварини дуже чутливі і, якщо від когось почують запах алкоголю, то можуть скинути додолу. Після таких слів кілька розчервонілих чоловіків відійшли від коней на безпечну відстань, незадоволе-

но бурмочучи, чому, мовляв, тільки тепер їм про це розказали.

— Ці напрочуд розумні та чутливі тварини дуже добре відчувають людей, тому, перш, аніж сісти на коня, треба підійти, погладити, поговорити, і ні в якому разі не боятися. Також не слід підходити до тварини ззаду. Інакше можна отримати удар копи-

том, — пояснює чернівчанин Михайло Ровенко, який вже давно катається і вважає кінні прогулянки горами найкращим відпочинком.

Туристи, більшість з яких ніколи не те що в сідлі не сиділи, а й добре живого коня не бачили, слухаючи інструктаж, роззираються на всі боки. Напевно, вже кожен облюбовує собі коня.

Ще кілька хвилин — і всі верхи. Та доки більшість вчить-ся триматися в сідлі й верещить від задоволення, хочеться напнути повіддя та гайнути в гори.

Туристичних баз на Косівщині не бракує, але цікавих видів відпочинку, на жаль, ще мало. Узимку лижі, санки, сноуборди, улітку збирання грибів, ягід, катання на велосипедах, екскурсії. Проте чому не кінні? І цікаво, й пізнавально, і люди якийсь новий досвід отримають, та й час збігає швидко. У багатьох садибах зеленого туризму вже давно пропонують катання на конях. Проте господар, як правило, увесь час веде тварину за повід. Але ж так хочеться проїхатися самостійно. Ось тут і стануть в пригоді уроки верхової їзди під керівництвом досвідченого інструктора. Ті, хто все ж таки боїться, може проїхатися на бричці та ще й в супроводі троїстих музик.

Наразі для відпочивальників розроблено понад десять сертифікованих кінних маршрутів різної категорії складності, як для новачків, так і для тих, хто вже добре тримається в сідлі. Найпопулярнішими прогулянками для «чайників» є п'ятикілометрова поїздка на бричці околицями Косова...

Ось так непомітно проминуло дві години. Спішуємося та частуємо коників хлібом і цукром. Треба повертатися додому, але ж так знову хочеться на «гуцуликів» та до лісу верхи, і щоб тільки ти, вітер та незбагненна музика гір. До речі, година катання на коніку — коштує до 100 або більше гривень, година катання бричкою — 120-160 гривень, за одноденний похід доведеться туристам викласти по 170-200 гривень з людини.

Сабіна РУЖИЦЬКА

Популяризатору Гуцульщини присвятили листівку

7 жовтня виповнюється 150 років з дня народження Олекси Волянського — священика УГКЦ, довголітнього пароха спочатку Криворівні, а згодом Соколівки на Косівщині, де він помер і

похований.

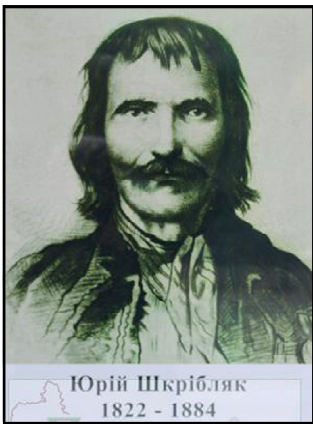
У нього бували відомі українські письменники і громадські діячі, він чимало зробив для популяризації Гуцульщини. Над поштовою листівкою, присвяченою юві-

лейній даті, працювала художниця з Кут Ольга Яремчук.

Серед робіт Ольги Яремчук — ілюстрації до творів Івана Франка, Богдана Радіша, Ігоря Пеліпейка, Михайла Ломацького, Тараса Мель-

ничука, Миколи Близнюка. Всього ж молода художниця Ольга Яремчук оформила понад 300 книг українських авторів, більшість з яких народилися і проживають у Косівському районі.

В Яворові вшанували майстрів гуцульської різьби

Юрій Шкрібляк
1822 - 1884

У Яворові відзначили 190-річчя Юрія Шкрібляка та 120-річчя від дня народження Юрія Корпанюка — основоположників і найвидатніших майстрів гуцульської різьби по дереву.

Завдяки надзвичайному таланту Юрія Шкрібляка його ще при житті вважали класиком гуцульського різьблення. Родина Шкрібляків — це велика династія талановитих різьбярів, ткачів, вишиваль-

ниць, писанкарок, мосяжників. Різьблені шедеври Юрія Шкрібляка, що експонувалися на численних міжнародних і вітчизняних виставках та відзначалися найвищими нагородами, знаходяться у найпрестижніших музеях України та багатьох зарубіжних країн.

Уже майже 200 років його талант не перестає дивувати і хвилювати усіх, кому дорога Гуцульщина. Творчість Юрія Шкрібляка вивчається у мистецьких навчальних закладах.

Його творчий доробок до сьогодні слугує великою школою для молодого покоління майстрів.

У Яворові, родинному селі митця, пройшла Всеукраїнська науково-практична конференція на тему «Феномен українського художнього деревообробництва». Відбулася урочиста академія з нагоди 190-річчя з дня народження Юрія Шкрібляка та 120-річчя від дня народження його онука, не менш талановитого різьбяря Юрія Корпанюка.

— Юрій Шкрібляк, як і всі гуцули, вірив, що правильний візерунок надає речам магічну силу, — наголосив праправнук Юрія Шкрібляка, правнук Юрія Корпанюка, Заслужений художник України Василь Корпанюк.

У центрі села відкрили та освятили пам'ятник Юрію Шкрібляку. Діяла виставка, на якій були представлені 150 творів не тільки Юрія Шкрібляка, але й вироби його синів, онуків, правнуків, а також сучасних майстрів художнього деревообробництва України. У рамках свята пройшов четвертий вернісаж гуцульських ліжників «Барвограй-2012».

Музей Михайла Струтинського

Музей розміщений у Косівській дитячій школі мистецтв і займає дві великі зали та коридор. Експозиція представлена великою кількістю робіт народних майстрів Гуцульщини, Покуття, Поділля та Буковини — старовинні ікони, предмети сакрального мистецтва, живопис, кераміка, народний одяг, ткацтво та багато іншого.

Години роботи: вівторок-неділя з 10:00 до 18:00 год.
Обід з 13:00 до 14:00 год.

Адреса вул. Тиха, 1/а, м. Косів, Івано-Франківська обл., 78600
Телефон +380 (3478) 2-21-5

Люби і знай свій рідний край

Голиця і Кринчиста криничка

Голиця на початку минулого століття і тепер

Як їхати автошляхами у гарну погоду днину з Івано-Франківська до Коломиї, чи з Тернопільщини на Заболотів, то добре видно, як далекий горизонт рівнин на півдні упирається у синю грядку Карпат. Перед захопленим зором постають Покутські гори. Їх по-справжньому на галицькій землі відкривають перші гірські пасма Галича і Голиці, які тягнуться від Кут над Черемошем до берегів Рибниці у Косові.

Голиця — гора, хребет і урочище, що піднімаються ввись до хмар над річкою Рибниця, на південному сході, Косова і тягнуться до річки Волійця у селі Черганівка. Сама назва Голиця видається трохи дивною і несправедливою. На Гуцульщині слово голиця має одне із значень, що так характеризує гору чи її більш рівну місцевість, де не росте ліс. Тепер майже всі схили Голиці від підніжжя до верху вкриті густим лісом, а з глибоких, вкритих гущавиною провалів добре чути дзюрчання численних струмочків.

Кажуть, що гору назвали Голицею, бо двісті чи й більше років тому її геть оголили, зрубавши ліс на дрова для Косівської солеварні, яка працювала до кілометра від неї. Що гора тривалий час була безлісою, переконують і старі фотосвітлинки, зроблені навіть у роки перед другою світовою війною.

Старожили оповідають, що й після війни лише на вершині гори шуміли посаджені за Польщі сосни, а нижче розляглося громадське пасовище, де випасалися корови, кози й вівці москалівських газдів. Коли у радянські часи у людей насильно

відібрали землю й худобу, то пасовище-толока з часом здичавіло, заросло різними корчами з вільхою і трепетою. З роками їх витіснили берези, буки, граби, дуби і смереки. Заросли навіть і дві величезні глибокі яруги, які розтинали узбіччя гори. У літньо-осінній сезон на хребті ясно ростуть суніци, афини (чорниці), малина, ожина. Щедрий ліс і на білі гриби, підосиновики, підберезники, сирожки, лисички, хрящі-молочники перцеві, опеньки та багато інших. Ягоди і гриби з Голиці екологічно чисті і надзвичайно корисні для організму людини.

До вершини гори прокладено екологічно-оздоровчу стежку. Її, як і туристські стежини на гору Михалкову, на Леваді через Присніп та на гору Михалків з Левадів у липні 2003 року промаркував на деревах вереран туризму Мечислав Красовський — уродженець міста Косова, який з 1956 року проживає у Польщі.

Маршрут розпочинається на вулиці Івана Франка, біля каплички над водоспадом «Гук». Від каплички він веде на вулицю Мирослава Ірчана, з якої через 100 метрів переходить на вулицю Підгірську, далі — на вулицю Дружби (об'їзну дорогу), а потім — на ґрунтову дорогу, яка в'ється вгору до підніжжя хребта. Добравшись до роздоріжжя, де сходяться три дороги, потрібно триматись лівої сторони, де власне і починається оздоровча стежина, яка пролягає хребтом Голиці. Пройшовши біля 250 метрів стежкою (промаркована у жовтий колір) повертаємо ліворуч. Через сотню метрів починається стрімкий підйом (метрів 70), за ним — більш полого місцевість, а далі — знову вгору до 400 метрів. Потім стежка, протяжністю до кілометра, веде гарним лісом на хребет.

Як розповів у своїй книзі «Містечко над Рибницею» краєз-

навець Ігор Пелипейко, перед тим, як гору оголили задля потреб солеварні, вона мала хоча й подібну, але дещо відмінну за звучанням і зовсім іншу за значенням назву — Голиці. Так місцеві мешканці називають лісових мавок. Саме вони за народними переказами ще з давніх-прадавніх часів облюбували собі цю місцину, бо на ній був пишний ліс і недалеко розташувалися людські оселі, тож легко можна було зустріти в лісі легінів, до яких лісники були страх як охочі.

Лісники спереду виглядали, як дуже файні дівчата. Вони вміли ставати подібними до дівчини чи жінки, про яку думав надібаний у лісі легінь чи молодий газда, і так їх затуманити, що їм здавалося, ніби справді бачать перед собою кохану дівчину чи жінку.

Дуже полюбляли лісники големи гойдатися, співаючи на вітах дерев, або грітися коло непогашеної вагри. Тому і звали їх голицями. Лісницю легко було впізнати ззаду: у неї на спині була діра, через яку виднілись нутрощі...

Як заглядить лісниця-голиця легіня чи молодого газду, то привалює його до себе услесливим голосом та й залоскочує до смерті. Тому не кожен насмілювався заглибитися у ліс, де вони забавлялися. Але траплялося різне...

Одного разу москалівський легінь Штефан Балагурів шов лісовою стежкою по Голиці попри Кринчисту криничку, аж бачить перед собою свою кохану дівчину Касуню. Він до неї, а вона все відступає назад та кличе: «Ходи, ходи д'міні, Штефку!» Вона влиб лісу, Штефку за

Люби і знай свій рідний край

нею. Але його розум уже так затуманився, що він не міг собі й на гадку взяти, чому його мила ні разу не обернулася до нього спиною. У голові в нього геть зашмарилось, і не дивується він, чого то його Касуня в лісі, та ще й гола-голісінька, лише косами довгими прикривається, та все задкує і не спотикається об каміння.

От-от він її досягне! Та раптом із-за товстезного бука позаду Касуні вибіг чоловік, височенний, як двоє людей, весь оброслий білим довгим волоссям. Він схопив Касуню своїми довжелезними руками, одною ногою став на неї...

Дівчина-голиця закричала страшним голосом. Штефан також закричав, спробував кинути їй на допомогу, але упав і зомлів. Коли через деякий час отямився, нікого не було. Аж тепер він зрозумів, що його заманювала лісниця-голиця, а врятував його від неї Чугайстер. Цей лісовий велетень любив ловити підступних лісових дівчат, роздирав їх, пік над ватрою і з апетитом поїдав, аби вони більше не дурили і не заманювали людей. Але коли вирубали ліс на дрова, щоб виварювати сіль із сировиці, зникли й лісниця і Чугайстер, перебралися вони у віддаленішу пущу, а оголену від лісу гору стали називати Голицею.

Особливу популярність у мешканців Косова і його гостей користується мандрівка до унікального джерела, що починає свій далекий плин у моря-океани посередині гори, на висоті приблизно 500 метрів над рівнем моря. На невеликій галявині, оточеній високими кристалними деревами, під стрімким схилом із життєдайної землі на поверхню просочується чиста, як сльоза, водичка, збирається в невеликій, акуратно і зі смаком

викладеній з каменю криничці, а звідти струмочком через ліс жебонить униз, до людей.

Добратися до джерела можна багатьма лісовими стежинами, обабіч яких ростуть буки, граби, берези, дуби, смереки, сосни, модрина. Над стежинами тісно з'єднуючи свої верховіття, вони утворюють тінистий зелений коридор. Звуть це джерело Кринчиста криничка.

Звідки появилася на світ Божий така назва, можна довідатися з легенди, яку колись записав від знайомої бабці Калини уже згаданий Ігор Пелипейко. Стара оповідь переказує, що колись у темному лісі на цій горі замешкала дочка місцевого суворого й гнівливого лісовика, який дуже любив лякати людей, бо не терпів їх через те, що рубали дерева. Як і всі лісові панни, ця лісниця була писаною красунею.

Якогось весняного дня, колихаючись за звичкою на вітах берези, лісниця побачила легіня, що йшов вузькою стежкою. Лісова дівчина, щоб привернути його увагу до себе, почала співати, і спів її був такий ніжний, як шелестіння трави, як дзюрчання струмка,

як щебетання пташеняти. Вона хотіла привабити хлопця і погратися з ним, як це звично роблять лісниця, мавки, русалки, — тобто залоскотати до смерті. Та коли хлопець наблизився, те недобре бажання у неї зникло, бо був він високий, стрункий, чорнявий, з ясними, розумними очима під високим чолом, і ті очі гляділи так ласкаво, доброзичливо, приязно, що лісниця, хоч і не мала серця, все ж відчула солодке тепло в грудях.

Юнак зупинився і без страху подивився в очі дівчини.

— Яка ти красуня! — промовив він. — Я знаю: ти не людська дівчина, ти лісниця. Серед людських дівчат таких красунь нема!

— Якщо я тобі так подобаюся, залишайся зі мною в лісі, будемо гратися, розважатися, веселитися!

— Ти прекрасна, ти справжній кринчистий...

— Чому, легіню, так мене називаєш, що це означає?

— У наших святих книгах криницею називають найдовершенішу квітку — білу лілію. Ти на неї подібна, та я не можу з тобою

залишатися, бо маю кохану дівчину в селі.

— Хіба вона фанішша за мене?

— Можливо й ні, красуне, але вона має те, чого не маєте ви, лісницю: серце.

— Серце? Що ж воно за цінність?

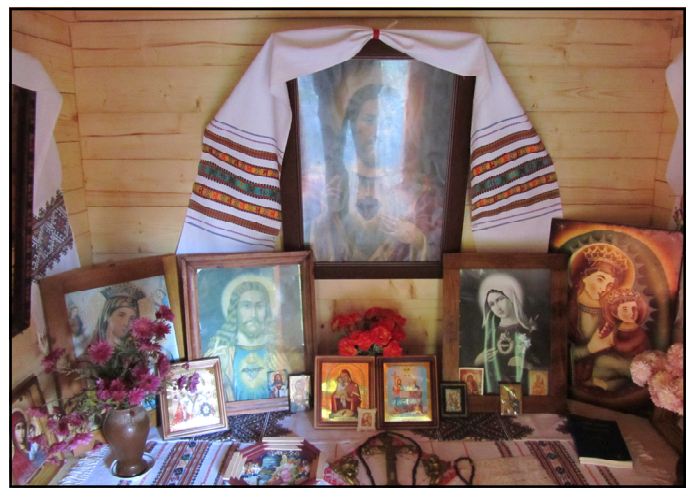
— Будь-яка цінність ніщо в порівнянні з серцем, бо тільки в ньому зароджуються добро, милосердя, співчуття, любов — усе те, без чого ми перестали б бути людьми. Ми, люди, порозуміваємося між собою мовою, говоримо. Але найрозумніша у нас мова — це нечутна мова серцець. Без неї немає справжньої любові. Я милуюся тобою, кринце мій чистий, але не можу залишитися з тобою. Пробач мені, красуне, але інакше бути не може.

— Яка ж я нещасна! О, матінко Земле, відтепер не буде мені щастя в лісі, то ж візьми мене в себе! — гірко заплакала лісниця і залилася сльозами... Земля тихо розкрилася і заховала в собі лісницю.

Вона й досі перебуває там і лле безупинно сльози через те, що не мала щастя зазнати любові, а з її сліз народилося джерело, яке назвали Кринчиста криниця, бо криницею чистим назвав юнак красуню лісницю.

Кажуть, вода з цієї кринички дуже допомагає тим, хто прагне справжньої, щирої любові. А ще старожили розповідають, що цієї водою колись лікували очі, а коли в Косові траплялася чума чи холера, (а ці жахливі пошесті в давнину нерідко навідували цю місцевість), то міщани тікали сюди, отаборювалися тут і переміщували бід. Може, допомагала їм чиста вода з Кринчистої криниці, а можливо і дуже здорове та цілюще тутешнє повітря.

Михайло ГОРОДЕНКО

Вітаємо ювіляра

Учасники церковного хору «Прокімен» з повагою і любов'ю вітаємо нашого шановного ювіляра декана Косівського деканату УГКЦ, настоятеля Косівської церкви Святого Василя Великого, оця Роман Іванюлик із світлою датою ужитті — 40річчям від дня народження. Сердечно зичимо Вам Божого благословення, здоров'я, успіхів на священній нелегкій ниві, життєвих гараздів, тепла і сонця на щодень!

*Ці сорок літ, як сорок птиць,
Що журавлиним клином відлетіли,
Та кожен день був сповнений добром,
Як стиглий колосок,
зернина до зернини.*

*Нехай же вік Ваш довгим буде,
Щасливим і у службі, і в родині,
Нехай Пречиста по життю веде,
І благословення щедре — від Месії.*

18 жовтня 2012 року

Отець Роман Іванюлик серед учасників хору «Прокімен»

Свята місія

З 21 до 28 жовтня у Москалівській греко-католицькій церкві під покровом блаженного папи Івана Павла II відбувається місія — час навчання та оновлення життя.

Весь цей час у храмі зна-

ходиться ікона та безцінні реліквії папи Івана Павла II, відбуваються місійні науки, сповіді, святе причастя, молитви за оздоровлення душі і тіла, повний відпуст.

Вл. інф.

Косівський фотограф Богдан Штундер серед найкращих

Визначені переможці Всеукраїнського конкурсу на крашу туристичну фотографію.

Цей конкурс започаткований громадською радою при Державному агентстві України з туризму та курортів. Його мета — створення іміджу України як привабливої туристичної держави, а також пропаганда можливостей відпочинку в нашій країні.

На цьогорічний конкурс було надіслано 274 роботи від 51 автора з усіх регіонів України. За фотографію «Осінь» третє місце присуджено косівському фотомайстру Богдану Штундеру.

Переможцеві вручили приз «Бурштинова країна» і диплом учасника конкурсу.

Вл. інф.

Косівський
ПЕРЕДЗВІН

Редактор
Тарас ПАСИМОК

Засновник і видавець Косівська міська рада.

Свідоцтво про державну реєстрацію ІФ № 580-238Р від 9 серпня 2011 року.

Адреса редакції: 78600, м. Косів, майдан Незалежності, 11, peredzvin@gmail.com

Газету видруковано у МПП «Еврика», м.Косів, вул Незалежності, 28. Тел./факс 2-24-91.

Друк офсетний. Обсяг 2 друковані аркуші. Тираж 500 прим.

Відповідальність за достовірність фактів, цитат, власних імен та реклами несуть автори публікацій та рекламодавці. Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і залишає за собою право редагувати та скорочувати їх тексти. Рукописи не рецензуються і не повертаються.